

свідомим. Ефективність практики, а зрештою – підготовки педагогів, багато в чому залежатиме від того, наскільки тісно вдається пов'язати психолого-педагогічну і спеціальну підготовку.

Психолого-педагогічні і методичні уміння і навички, формовані в ході практичних знань і лабораторних робіт по відповідних курсах, лежать в основі і допомагають скластися діяльним умінням, які виробляються в ході педагогічної практики.

Література

1. Кузьмінський А.І. Вступ до університетських студій : навчальний посібник [для студентів університетів]. – Черкаси, 2004.
2. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник. – Київ, 2005.
3. Кузьмина Т.А. Функции педагогической практики в системе профессиональной подготовки студентов к работе в школе. // Педагогическая практика в системе непрерывного образования при многоуровневой подготовке бакалавра и специалиста. – Липецк.: ЛГПИ, 1999. – С. 47-49.
4. Щербаков А. И. Психолого-педагогическая подготовка учителя-воспитателя и пути ее оптимизации в высшей школе//Проблемы совершенствования системы психолого-педагогической подготовки учителя. Л.,1980. – С. 76 – 83.
5. Яворський А.А. Педагогічні практики студентів вищих навчальних закладів непедагогічного спрямування : навчальний посібник. – Черкаси, 2007. – 236 с.

Аннотация. В статье рассматривается модель формирования профессиональной самоорганизации будущего преподавателя на педагогических практиках.

Ключевые слова: педагогическая практика, самоорганизации будущего преподавателя.

Annotation. In the article is examined the model of forming of professional самоорганизации of future teacher on pedagogical practices.

Keywords: pedagogical practice, самоорганизации of future teacher.

УДК 155.9.378

Ярошенко Т.І.

ПСИХОЛОГІЯ КОЛЬОРУ В ПРОФЕСІЙНІЙ ТА ТВОРЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ДИЗАЙНЕРА ІНТЕР'ЄРУ

Анотація. В статті розглядається аналіз загальних аспектів психологічного впливу кольору на професійну та творчу діяльність майбутнього дизайнера інтер'єру

Ключові слова: професійна та творча діяльність, психологія кольору, майбутній дизайнер.

Зростання сучасних вимог до підготовки майбутніх дизайнерів інтер'єру зумовлює необхідність розвитку їхніх творчих та професійних здібностей. Відтак, особливе значення у процесі фахової підготовки майбутнього дизайнера інтер'єру надається вивченню психологічного впливу кольору на особистість, що є важливим компонентом його подальшої професійної діяльності, оскільки така робота передбачає індивідуальний підхід до кожної окремої особистості.

Мета роботи полягає у науковому обґрунтуванні необхідності використання психології кольору в професійній діяльності майбутнього дизайнера інтер'єру. Робота виконана у відповідності до плану НДР Черкаського Національного університету імені Б.Хмельницького.

Проблемі використання кольору в інтер'єрі приміщення, що охоплює і науку і психологію і творчість, було приділено значну увагу в спеціальній літературі. Насамперед такими авторами як : Л. Ачкасова, М. Степанов, Л.Норман, І. Шевченко, М.Люшер та ін.. Зокрема, Л.Ф. Ачкасова акцентує увагу на психологічний аспект впливу кольору на людину та на темперамент характеру особи-стості у своїй науковій праці “Інтер'єр і дизайн вашого оселі”. М. Степанов також всебічно розкриває цю проблему в своїй праці “Колір в інтер'єрі”, а також Л. Норманом у виданні “Колір та стиль”.

Заслуговують на увагу наукові дослідження І.І.Шевченко в яких авторка визначає інтегральні характеристики діяльності людини у вимірі кольорових констант культури та колір як “інтерпретант” особистості. Апелюючи до фундаментальних досліджень професора функціональної Психології Макса Люшера, який довів, що сприйняття кольору формувалося у людини в процесі життєдіяльності впродовж довгого історичного періоду, відношення до кольору

визначається характером життєдіяльності багатьох поколінь, а прояв життєдіяльності, в свою чергу, завжди супроводжується тим чи іншим емоційним станом [5]. І.І.Шевченко стверджує, що відношення до кольору завжди залишається емоційним. Колір не тільки викликає реакцію людини у зв'язку з її емоційним станом, а й формує її емоції, що і дозволяє автору широко застосовувати поняття “колір людського характеру” [4].

У своєму дослідженні хроматизму в кольорі Н.В. Серов зауважує, що в різних суспільствах існують різні точки зору на психологічний вплив кольору на професійну та творчу діяльність майбутнього дизайнера. Навіть незалежні результати досліджень впливу кольору часом несуть відбиток приналежності до визначеної культурної групи людей, чия думка формувалася протягом століть. Колір – це властивість тіл викликати певні зорові відчуття у відповідності зі спектральним складом і інтенсивністю відбитого чи випускаючого видимого випромінювання. Н.В. Серовим встановлено, що людським оком сприймаються коливання з довжиною хвилі від 380 до 760 нм. Він стверджує, що усі кольори розподіляють на дві групи: ахроматичні і хроматичні. До першої групи (ахроматичної) відносяться білі, чорні і всі сірі кольори, починаючи з найсвітлішого і закінчуючи найтемнішим. До другої (хроматичної) групи відносяться всі спектральні кольори – червоні, жовті, зелені, блакитні, сині, фіолетові, пурпурні з усіма переходами і відтінками між ними [6, 124]. Науковцями І.І. Шевченко та М.М. Степановим доведено значний психо-фізіологічний вплив кольору на професійну діяльність майбутнього дизайнера інтер'єру в емоційному відношенні, оскільки колір має здатність викликати різні емоційні реакції та думки: він може заспокоювати і хвилювати, приносити радість і смуток, пригнічувати і веселити [2, 4]. Відтак, колір може викликати почуття теплоти та холоду, бадьорості та втоми, легкості та тяжкості, розширювати і звужувати простір, стимулювати зір, мозок, нерви; він може сприяти і допомагати лікуванню хворих. Також ми зауважуємо на тому, що в естетиці колір серед інших естетичних факторів займає одне з важливих місць і є об'єктом вивчення в багатьох дисциплінах, зокрема: у психофізиці, психофізіології, психології сприйняття, оптиці, фізіологічній оптиці, анатомії ока, колориметрії, світлотехніці, теорії фотографії, при конструюванні кольоропередаючої апаратури, у поліграфії, хімії барвників і т.д. Однак, ми вважаємо вже цей перелік знаменує практичну значимість проблематики, зв'язаної з кольором, що зростає з появою нових засобів його відтворення і нових способів використання, оскільки усі ці дисципліни вивчають закономірності виникнення колірних відчуттів, кольоророзподілу і передачі кольору. Тому ми вважаємо за необхідне об'єднати їх однією назвою кольорознавство, тут виникає протиріччя, оскільки кольорознавство не розглядає колір як психологічний феномен, тому ми розглядаємо його в контексті семантики. Відповідно до основного закону семантики, знак доступний інтерпретації тільки в співвіднесенні з деяким контекстом. Вивчення кольору як семантичного феномена визначає вивчення його в ряді контекстів, а саме:

Перший тип контекстів : 1) як суб'єкт впливу на людину; 2) як об'єкт сприйняття людиною; 3) як об'єкт маніпуляції з боку людини. Другий тип контекстів: 1) психофізіологічний (“Організм”); 2) психосеміотичний (механізм і структура “означування”); 3) психосемантичний (емоції і ідеї як предметний зміст колірної образу). Третій тип контекстів: 1) суб'єктно-об'єктні відносини (колір як об'єкт відносин: оцінки, асоціювання, шкалювання); 2) суб'єкт-суб'єктні відносини (колір як виразник відносин); 3) ауто-суб'єктні відносини (колір як виразник самовідносин) [6, 32].

Дослідження кольору в перерахованих контекстах відноситься до приватних методологічних прийомів дослідження до психосемантики кольору. Важливим частим методологічним прийомом рішення загальної проблеми значення кольору є аналіз відносин до кольору як безпосередньо психологічного явища. Отже виникає необхідність для майбутніх дизайнерів інтер'єру розглянути психологію загальних кольорів. Беручи до уваги дослідження Л.Ф. Ачкасової акцентуємо увагу на тому, що червоний колір відноситься до “теплої” гами, (на це вказує наша особлива прихильність до нього в дитинстві) оскільки він вселяє в особистість майбутнього дизайнера інтер'єру життєрадісність, силу і впевненість. Авторка наголошує на тому, що червоний колір є ідеальний “подразник” для особистості, тому не дарма він визнаний і найбільш сексуальним. Однак, авторка стверджує, що червоний колір також є і “агресивним”, він у великих кількостях діє гніточе, особливо на меланхоліків, тому має негативний вплив на атмосферу таких приміщень як спальня та будуар. Л.Ф. Ачкасова продовжує думку, вказуючи на те, що атмосфера постійного порушення психічного стану особистості не завжди доречна [1, 128]. “ Жовтий колір був популярний на Сході і вважався там символом вічності і величі. Він створює оптимістичний і підбадьорливий настрій і, до

того ж, прекрасно сполучається з іншими кольорами. Теплі “сонячні” відтінки практично ніколи не несуть у собі негативного заряду. Жовтогарячий використовують люди які хочуть ще більше підсилити в інтер’єрі відчуття “теплоти” і життєрадісності. Однак зелений, що представляє собою сполучення синього і жовтого, традиційно вважається кольором спокою і гармонії. Особливо добродійний він для холериків, на яких робить заспокійливий вплив” [1, 48]. Вагоме місце у психології кольору та його впливі на професійну та творчу діяльність майбутнього дизайнера інтер’єру, за нашим припущенням, має синій колір. “Синій є найбільш популярний серед кольорів “холодної” гами. Відтінки синього теж створюють відчуття спокою і несуть розслаблюючий і “освіжаючий” ефект. Блідо-голубі відтінки символізують молодість, морські – досконалість і нескінченність, а синювато-чорні – авторитет і владу. Отож, фіолетовий, це сполучення червоного і синього має оригінальний психологічний вплив. “Теплий” червонуватий відтінок приносить у фіолетовий ефект несподіванки й одночасно стримується “холодним” синім” [1, 49]. Також ми приділяємо особливу увагу білому кольору та чорному, окрема. Вивчаючи психологічний вплив кольору ми зауважуємо, що за допомогою білого (а також світлих пастельних тонів) можна візуально розширити приміщення. До того ж білі стіни і стеля створюють ефект легкості, невагомості. Оскільки чорний колір вбирає в себе всі кольори спектру, як вважає Л.Ф. Ачкасова, то його здебільшого використовують для контрастного підкреслення і виділення хроматичних кольорів, оскільки на чорному тлі вони “звучать” особливо яскраво і виразно. Однак, автор підкреслює, що вибирати чорний переважаючим кольором можуть тільки оригінали, тому що у великих кількостях він навіває похмурий і подавлений настрій [1].

На думку Л.Ф. Ачкасової, вибір кольору в житловому приміщенні не має бути випадковим, тому що від кольору приміщення залежить і самопочуття, і настрої, і навіть особисте життя мешканців. Авторка доводить, що при формуванні колірної середи в дизайні інтер’єру слід враховувати наступні принципи: колір і психологія сприйняття, колір і матеріал, колір і орієнтація по сторонах світла. Вона стверджує, що при використанні кожного з цих принципів необхідно враховувати наступні види дії кольору на здоров’ї людини: фізичне і емоційне (у фізичній дії йдеться про дії кольору на фізіологію людини). Об’єктивна дія кольору підтверджена Н.В.Серовим експериментальним шляхом і залежить від кількості кольору, якості кольору, часу дії, особливостей нервової системи, віку, статі і інших чинників. Н.В.Серов стверджує, що при психологічній дії кольору йдеться про відчуття переживання, які ми можемо випробовувати під впливом того або іншого кольору [7]. Л.Ф.Ачкасова акцентує увагу на тому, що відповідно до типу темпераменту людини сангвініки віддають перевагу жовто-зелену частині спектру, холерики – червону, меланхоліки -фіолетово-сині, флегматики – синьо-зелену [1, 121]. У результаті сформованого нового підходу до дизайну інтер’єру з позиції здоров’я виникли нові науки, що вивчають даний підхід і що визначають його розвиток: психологія кольору, візуальна екологія, екодизайн. Тому фахівці з інтер’єру М.Степанов та Л.Норман звертають увагу на якість і надійність використовуваних в його оформленні фарб і матеріалів, а формують певну філософію їх використання, яка акумулювала б основні принципи в роботі з кольором і ґрунтувалася б на уважному відношенні до нашого здоров’я. Вони стверджують, що формування гармонії кольорових сполучень в об’єктах дизайну залежать від естетичних смаків самого митця, глядача, замовника. І, щонадзвичайно важливо для майбутнього дизайнера, в кожному окремому випадку воно індивідуальне [3]. Ми акцентуємо увагу на тому, що існують теорії, які розподіляють кольори, в залежності від характеру їхнього впливу на людину, на чоловічі та жіночі. До перших відносять ті, які мають стимулюючий вплив – помаранчеві, червоні тони, а до других –заспокійливі сині, зелені. Жовтий займає проміжне місце, так би мовити врівноважує протилежності, а за іншою класифікацією таку функцію виконує зелений колір. Отже чистота кольору відповідає чистоті символічного значення, тому елементарні кольори відповідають елементарним емоціям, а другорядні – більш складним символам [7, 1]. Окреслене вище дає змогу обґрунтувати ствердження про те, що діти, як і первісні народи, уникають змішувань та розведення кольорів, оскільки ці суміші для них нічого не означають. Натомість, витончені “старі” культури (Скифська, Єгипетська, Римська) використовують відтінки жухло-коричневого, болотного, фіолетово-рожевого і т.п., тобто складні кольорові сполучення і відтінки [7, 2]. Отже ми зауважуємо на тому, що для майбутнього дизайнера інтер’єру особливості естетичного та психологічного сприйняття кольору становлять сьогодні одну із центральних проблем, де сам процес, в широкому розумінні, має власні закони, вимагає знання мови мистецтва, розвинених здібностей і смаку, естетичного досвіду, психологічної зосередженості на об’єкті сприйняття тощо.

Отже ми можемо зробити висновок про те, що психологічний вплив кольору на майбутніх дизайнерів є безмежним. Знання можливостей кольору оптимізує професійну діяльність людини та активізує творчий пошук; створює нові можливості для виявлення творчої спрямованості та становлення художніх та професійних здібностей майбутнього дизайнера інтер'єру.

Подальші дослідження вимагають поглибленої розробки проблеми кольору на психологічний стан людини і вміння його використання в фаховій майстерності майбутнього дизайнера інтер'єру.

Література

1. Ачкасова Л.Ф. Интерьер и дизайн вашего дома.- Харків: Книжковий клуб, 2005. – 400с.: ил.
2. Степанов М. М. Цвет в интерьере. – К.: Вища школа, 1985. – 184 с.: ил.
3. Норман Л. Дизайн интерьера. Цвет и стиль. – Харків: Книжковий клуб, 2008 – 128с.: ил.
4. Шевченко І.І. Колір як естетичний феномен: Автореф. дис.к.ф.н.: 09.00.04 ; КНУ ім. Т.Г. Шевченка.- К., 2000
5. Люшер М. Сигналы личности.- Воронеж, 1993-160с.
6. Серов Н.В. Античный хроматизм. Российский институт цвета. – С.П.б.: Лисс, 1995 – 475с.
7. Козлова Т.В. Цвет в costume: из цикла лекций/ Т.В. Козлова- М.: Легпром-бытиздат, 1989 – 39с.

Аннотация. В статье рассматривается анализ основных аспектов психологического влияния цвета на профессиональную и творческую деятельность будущего дизайнера интерьера.

Ключевые слова: профессиональная и творческая деятельность, психология цвета, будущий дизайнер.

Annotation. The main aspects of the influence of color psychology studying on the professional and creative activity of future designers of interiors are shown in this article.

Keywords: professional and creative activity, color psychology, future designer .

УДК 378.1

Yershova O.P.

DRAFTING PERSPECTIVES FOR UKRAINIAN HIGHER EDUCATION

Annotation. The article under discussion focuses on the issue of perspectives for national higher education in the context of world and European trends. The main stream is that of university autonomy. It entails theoretical and practical in-service training of university faculty and administration to make them ready for the process. Autonomy is considered as the leverage for the university ability to affectively respond to evolving society needs in training new specialists.

Keywords: national higher education, european tendencies, theoretical and practical in-service training.

Starting from the idea of building a “Europe of Knowledge”, the role and structure of universities as key players both in research and higher education is without doubt a central one. Though national university systems have different histories and are built on various models, they have some common areas to explore to meet the world educational area requirements. They have to be recognized as global players while being able to develop a clear local profile [3, p. 3].

The issues at the heart of the debate about the university reform range from retreat of the State as central financier of the university (science) system, to an increase in the entrepreneurial character of research and higher education institutions, the growing flexibility of personnel structures, the diversification of financial resources, the adaptation of curricula to labor market requirements and above all the call for new forms of quality assessment. At the core of the debate we find the notions of autonomy and academic freedom, and new forms of responsibility towards society and accountability towards stakeholders [3, p. 3-15].

In the article we **aim** to envisage the main tendencies in the world and European educational area to further position Ukrainian higher educational area onto this context. We plan to draft the perspectives of national higher education development, highlighting the university autonomy as the key trend.

The **goal** is to trace the notion of autonomy, identify the scope, trace the world dynamics in this